

מבוא לאתרי משפט באינטרנט

תאריך כתיבה: כסלו תשנ"ח
דצמבר 1997
גירסא: 1.0
כותב המסמך: עו"ד חיים רביה

תוכן הענינים:

מבוא

האתרים המוזכרים במאמר זה:

Legal Information Institute

FindLaw

LawCrawler

הכנסת

סקירה משפטית באינטרנט

Law Journal Extra!

West's Legal Directory

THOMAS-Legislative Information on the Web

Perkins Coie

מבוא

מידע משפטי ברשת, כמו האמת בסידרת הטלוויזיה "תיקים באפילה", נמצא אי-שם. אלא שבניגוד לאותה אמת חמקמקה, הוא מצוי בשפע, במרחק של שתיים או שלוש נגיעות עכבר ממושב הווירטואלי של המשפטן, יהיה הדומיטיל שלו כאשר יהיה. אכן, מכל האפשרויות שפורשת האינטרנט בפני העוסקים במשפט, דומה שהשימוש בה למחקר משפטי ומשפטי למחצה הוא המלהיב מכולם: מפסקי הדין של בית המשפט העליון בישראל, דרך פסקי הדין של הערכאות העליונות בארצות-הברית ובאוסטרליה וכלה בפסיקת בית הלורדים האנגלי שניתנה אך לפני שעתיים; מן התקנות שהרשות האמריקנית לניירות ערך (Committee Echange SEC-Security) שוקלת להתקין, דרך דברי הכנסת הישראלית ועד לחוקה התימנית; ממשרד רשם הפטנטים היפני ועד ל-Technology & Law of Journal Harvard - הכל נמצא ברשת, ועוד יותר.

אתרי משפט בשפה העברית הם חזיון נדיר ביותר. אלה הקיימים, מעטים ומאכזבים. יוזמות פרטיות לא הצליחו לנסוק עד כה מחמת מצוקות טכניות או פיננסיות: הצגת העברית ברשת היא מסובכת, באופן שלא ניתן, לדוגמה, ליטול בפשטות קובץ מחשב של בית המשפט העליון ולשימו כך, כפי שהוא, באתר אינטנט. מספרם האבסולוטי של המשפטנים בישראל אף הוא מצומצם, ואתרי המשפט בעברית אינם מצודדים אפוא את ליבם של מפרסמים או בעלי ממון. בהעדר משאבים כספיים ומערכת מקצועית איתנה, קשה, אם בכלל אפשרי הדבר, לנהל אתר, האוצר בחובו מידע ראוי לשמו.

על רקע זה תמוהה שתיקת האוניברסיטאות. הימנעותן מכל פרוייקט משפטי רחב-היקף בולטת שבעתיים, לנוכח הפעילות האקדמית הערה בשפה האנגלית, המתבטאת במאות אתרים אוניברסיטאים ובעשרות רבות של כתבי עת משפטיים המתפרסמים ברשת. אכן, לפקולטה למשפטים בירושלים יש נוכחות ברשת

URL: <http://unixware.mscc.huji.ac.il/~law1/index.html>

והיא אף מפרסמת את ה-Web review Law Israel

.URL: <http://mishpatim.mscc.huji.ac.il/ilr>

גם הפקולטה למשפטים של אוניברסיטת חיפה מנהלת אתר
URL: <http://research.haifa.ac.il/~weblaw>
אולם נכון לשלהי ספטמבר 1997, המידע באתרי הפקולטאות
רחוק מלהשביע רצון בהיקפו.

מזלה של הקהילה המשפטית הישראלית שפר עליה רק מבחינה אחת: ככל
שהיא פונה לפסיקה ולחקיקה זרה, היא צופה בעיקר לכיוון ארצות
הברית של אמריקה. האינטרנט היא יבשת אמריקנית בעיקרה. הגמוניה
זו מוצאת ביטויה גם באתרי המשפט. הטובים מבין האתרים שיוזכרו
להלן הם אפוא אתרים אמריקנים.
הערות ספורות תחילה:

הבעיה איננה נעוצה ב"כמות" המידע ברשת, או אף באיכותו - אלא
בעיקר במיקודו: רשת האינטרנט היא מאגר מידע פתוח לכל, המשתנה
ומתעדכן בכל עת, ומכפיל את היקפו אחת לחודשים ספורים. השפע הזה
אינו מלווה במערכת אחת יעילה לאיחזור מידע, שתאצור בחובה את כל
המידע ברשת ותאפשר לחפש בבת אחת בכולו. מבחינה זו האינטרנט
יעילה פחות מתוכנות כדוגמת פדאו"ר, תקדין או דינים ועוד. יתרה
מזאת, להלכה ולמעשה כל אדם רשאי להקים אתר משפטי ולכלול בו
מידע כלשהו. מידת אמינותו של המידע הזה היא ענין לדיון נפרד.
אפשר שהוא מהימן ואפשר שלא; אפשר שהיה מלא במועד שהוצב ברשת
ועתה - שנה לאחר מכן - הוא חלקי וחסר. האתרים למידע משפטי
אינם מלווים ב"תג אמינות". אשר על כן נודעת חשיבות יתרה לבחירת
האתרים, שבהם יש לחפש מידע כזה.

האתרים שלהלן מצויים רק ב-World Wide Web ה- WEB הוא
המימשק הגרפי של האינטרנט. הם נבחרו כך למען נוחות וקלות החיפוש.
הניסיון לערוך רשימה של המקורות החשובים ביותר למשפטן הישראלי
משול במידה רבה לניסיון למנות את התבלינים הטעימים ביותר. אין
דין אחיד לשופט, לעורך-הדין ולסטודנט למשפטים. מי שעוסק
בניירות ערך לא ימצא ענין במה שהוא חיוני לפרקליט הפלילי. היתה
זו אפוא מגבלה שנטלתי על עצמי, לברור אתרים שיכולים לספק את
צרכיהם של ציבורים שונים. ועם זאת, הרשימה "מוטה" עדין באופן
שמסקף בעיקר את העיסוק במשפט האזרחי לענפיו השונים.
ולבסוף, סדר האתרים אינו מעיד בהכרח על חשיבותם, או על היותם
הטובים ביותר (חבר השופטים לענין זה טרם מונה...). - כך, זולת
הראשון שבהם, הראוי, לעניות דעתו של כותב שורות אלה, לשמש
דוגמה ומופת לאתרים משפטיים אחרים.

Legal Information Institute

[/http://www.law.cornell.edu](http://www.law.cornell.edu)

זהו כמעט קודש הקודשים של מידע משפטי באינטרנט: ה- Legal
Information Institute מרכז פעילות מחקר ופרסום אלקטרוני, שייסד
בית הספר למשפטים של אוניברסיטת קורנל במדינת ניו-יורק בשנת
1992. מטרתו לחקור דרכים חדשות להפצת מידע ומסמכים משפטיים.
הוא מסתמך על צוות ההוראה, הסטודנטים והמשאבים של האוניברסיטה
וכל פרסומיו ממוחשבים. הם מופצים במדיה מגנטית (דיסקטים
ותקליטורים) או על גבי האינטרנט. זהו פרוייקט מעורר השתאות
בהיקפו ובממדיו: על-פי הנתונים באתר הציב ה-LII באינטרנט
כשמונים אלף קבצי מידע, המסתכמים בכשלושה ג'יגהבייט של
אינפורמציה משפטית.

האתר מצטיין בהתפתחות בלתי פוסקת והוא אוגר מידע רב-ערך. כך
לדוגמה, כבר בשנת 1993 החל ה-LII לפרסם באינטרנט את פסקי הדין
של בית המשפט העליון הפדראלי בארצות הברית. כיום הוא מציע את

מרבית ההחלטות שנתקבלו בבית משפט זה מאז מאי 1990 ועוד החלטות היסטוריות בעלות חשיבות. כל פסק דין מתפרסם אלקטרונית בתוך יממה ממועד שניתן. ה-LII מאפשר להצטרף לרשימת תפוצה ולקבל את עדכוני הפסיקה בדואר אלקטרוני בתוך שעות מפירסומם. שירות זה ניתן גם ביחס לפסקי דין של בית המשפט לערעורים במדינת ניו-יורק.

ה-LII מקשר לאתרים של בתי המשפט הפדרליים לערעורים (ה-Circuits). אתרים אלה, אינם מנוהלים על ידו, אולם הוא מציע ים של נתונים סטטיסטיים ביחס לפסיקה זו: החל ממספר התיקים שנוהלו לפי סוגיהם וכלה בפסיקת הפיצויים הממוצעת. בלב האתר, תפריט המאפשר גישה למידע משפטי על-פי נושאים שונים: מדיני משפחה, עבודה, עסקאות מסחריות ומסוי ועד למשפט חוקתי או סדרי דין. כל פרק מחולק לנושאי משנה ובסופה של הדרך, הפניות לסעיפי חוק המופיעים בטקסט מלא (לדוגמה, מתוך הקוד המסחרי האחד, ה-USC, של ארצות הברית) ולפסיקה רלבנטית.

FindLaw

[/http://www.findlaw.com](http://www.findlaw.com)

זהו Directory, הווה אומר מדריך מסווג לחיפוש אחר מידע משפטי, המצטיין בסדר מופתי. בהתחשב עובדה שהוא נוסד על ידי אגודת ספרנים מצפון-קליפורניה, אין פלא בדבר. FindLaw כולל שורה ארוכה של מדורים, ובהם קשרים מסווגים למידע משפטי - מבוררות ומינהל, דרך דיני משפחה, נזיקין ובנקאות וגמור ב-CYBERLAW. לצד כל אלה נמצאת רשימה של אתרי הפקולטאות למשפטים באינטרנט, לשכת תעסוקה וירטואלית לעורכי דין ועוד. FindLaw כולל, בין השאר, את פסיקת בית המשפט העליון הפדרלי בארצות הברית ומנוע חיפוש משפטי, המתנהל כאתר בפני עצמו (LAWCRAWLER).

LawCrawler

[/http://www.lawcrawler.com](http://www.lawcrawler.com)

מנוע חיפוש יעיל הוא תנאי בל-יעבור לחיפוש מידע כלשהו, ובכלל זה מידע משפטי: מספרם של האתרים המשפטיים באינטרנט מסתכם ברבבות, והוא גדל מדי יום. בשפע הזה, מנוע חיפוש המתפקד כמעין תוכנה לאחזור מידע, או תוכן ענינים ענקי, יכול להיות כל ההבדל בין מציאת החומר המבוקש, לבין שוטטות נרגזת וחסרת תכלית במרחבי הרשת.

ה-LAWCRAWLER הוא מנוע כזה. בלבו מותקנת המערכת שמשמשת את מנוע החיפוש הכללי VISTA ALTA. המנוע סורק את הרשת באופן קבוע באמצעות תוכנה (CRAWLER, זחלן בעברית), המתייקת במאגר המידע שלו את ממצאיה. בעת שמתבצע חיפוש אחר מילות מפתח, סורק המחשב את מאגר המידע השמור אצלו ומציג את התוצאות לשואל. החיפוש משתרע לא רק על כותרות הדפים השמורים במחשב, אלא גם על הטקסט הנכלל בדפים.

השאלתה למנוע החיפוש, ניתנת למיקוד בעזרת מילות המפתח NEAR, OR, AND, ו-NOT. ניתן לבחור בין חפוש ב-FINDLAW בלבד לבין חיפוש בכל ה-WEB, באתרי ממשל אמריקניים, באתרי WEB הכוללים מידע משפטי (אופציה יעילה ביותר) ועוד. כמו כן, מהעמוד הפותח של האתר ניתן להגיע למנוע חיפוש הסורק כתבי עת משפטיים (יש עשרות רבות מהם באינטרנט ובלא חיפוש מרוכז בהם לא ניתן למצוא מאמרים ביעילות).

אחת האופציות ב-LAWCRAWLER מאפשרת חיפוש באתרים המתייחסים לאוסטרליה, קנדה, בריטניה, צרפת, גרמניה ויפן. מעמוד זה ניתן

לגשת גם למידע משפטי, השמור ב-FINDLAW, אודות כל אחת מארצות תבל.

הכנסת

[/http://www.knesset.gov.il](http://www.knesset.gov.il)

הכנסת פתחה את שעריה הוירטואליים ב-22 בדצמבר 1996. בעיניו של המשפטן, יש חשיבות מיוחדת לאפשרות לערוך חיפוש אחר מידע מדברי הכנסת ה-11 עד ה-14. הואיל ויש חשיבות לדברי הכנסת בפירושם של חוקים, הרי שנדמה כי לראשונה הם הופכים נגישים וקלים לכל. נכון לעכשיו, האתר לא השכיל לייצר ערך מוסף אחר למשפטן. אין בו, לדוגמה, את החוקים שקיבל הבית או הצעות החוק הנדונות בו, והוא כלול אפוא ברשימה זו רק בזכות מערכת איחזור המידע מדברי הכנסת ובזכות דו"ח הוועדה על ישראל בעידן המידע, שניהל ח"כ (כתוארו אז) מיכאל איתן. דו"ח זה, כולל בתוכו פרק משפטי רב-ענין, והוא ניתן להורדה מן האתר.

סקירה משפטית באינטרנט

[/http://www.interlaw.co.il](http://www.interlaw.co.il)

כתב-עת ותיק זה, הסוקר פסקי-דין שניתנו זה מקרוב ועוד טרם ראו אור, העלה אל הרשת מידע בהיקף של כ-30 מגהבייט - כולו בעברית! אף כי יש באתר כמה מדורים, שניים מהם הם בעלי ענין למשפטן הישראלי:

פסיקה עדכנית של בית המשפט העליון מן החודש האחרון. הפסיקה איננה מקוטלגת, אולם באתר הותקן מנוע חיפוש המאפשר איתור פסיקה רלבנטית בלא צורך לקרוא פסק דין אחר פסק דין. מאגר המידע של סקירה משפטית, כולל את תוכן של 202 חוברות שפורסמו בשנים 1985-1997. הכניסה אליו טעונה הרשמה (בלא תשלום), שלאחריה נשלח קוד כניסה בדואר אלקטרוני אל המשתמש. החיפוש אחר האסמכתאות מהיר ואינסטינקטיבי. הוא מתבצע באחת משתי דרכים: הקשת מילות מפתח במנוע חיפוש בלתי-יעיל, או בחירה בנושאים המתפצלים לנושאי משנה ובסופם רשימה של פסקי דין, המתוארים במילים אחדות על-פי נושאייהם. בין הנושאים הנסקרים: חוזים, בתי משפט, כספים, ירושה, מסים למיניהם, סחר בינלאומי, עונשין, עורכי דין, קניין רוחני ועוד. לאתר חסרונות ומגרעות (לדוגמה, תמציות פסקי הדין מתעדכנות לעתים רחוקות בלבד, במקביל לתוכנה ש"סקירה משפטית" משווקת), אבל ניכר בו תהליך מתמיד של השתפרות והשקעת משאבים בבניית אתר שימושי ויעיל, מתוך ראייה ארוכת טווח.

Law Journal Extra!

[/http://www.ljx.com](http://www.ljx.com)

ה-Extra! Journal Law הוא מגזין אלקטרוני יומי (Ezine) המתגאה בהיותו האתר המשפטי-מסחרי הגדול ביותר ב-Web. הוא לבטח אחד המענינים שבהם. בין מדוריו השונים ניתן לכלות ימים כלילות בקריאה מרתקת. יש בו חדשות משפטיות, מקורות וידיעות משפטיות המחולקות ל-33 תחומי התמחות שונים, מרכז למידע אודות קניין רוחני, Site Litigation המיועד לעורכי הדין שמתמחים בהופעות בבתי משפט, לוח דרושים ודורשים ובו הצעות וביקוש עבודה, כיכר שוק וירטואלית, ומדור המוקדש לסוגיות המשפטיות שמעוררת האינטרנט. Extra Journal! Law מלמד היטב כי אין תחליף לתוכן וכי אתר Web מוצלח זקוק בראש ובראשונה למערכת עתונאית מקצועית. אמות המידה שהוא מציב בפני האתרים המשפטיים הן גבוהות ביותר.

West's Legal Directory

[/http://www.wld.com](http://www.wld.com)

ה-Martindale-Hubbell Directory Legal West הוא לאינטרנט מה ש-URL :<http://www.martindale.com> , היה למדפי

הספרים: מאגר מידע אדיר אודות עורכי דין ברחבי העולם, ובעיקר בצפון-אמריקה ובארצות-הברית. החיפוש אחר עורך-דין יכול להתבצע לפי שורה של חתכים שונים - מקום משרדו, תחומי התמחותו וכיו"ב. כל עורך-דין יכול להירשם ב-Directory Legal West בלא תשלום. הוא מתבקש להשאיר שורה ארוכה של פרטים - משמו ומענו ועד למקום לימודיו, ניסיונו המקצועי, משך הזמן שהוא מקדיש להתדיינות משפטית ותחומי התמחותו. בעוד שאתר זה אינו משמש למחקר משפטי, ככזה, הוא יעיל להפליא באיתור עורכי דין: לא מכבר, לדוגמה, נאלץ כותב שורות אלה לתור אחר עורכי דין במדינת טקסס, שעיסוקם בדיני משפחה והם מתמחים בניצול מיני של קטינים. WLD איתר שניים כאלה בלא כל קושי.

THOMAS-Legislative Information on the Web

<http://thomas.loc.gov/>

Thomas הוא אתר של הקונגרס בארצות-הברית, הקרוי על שם תומס ג'פרסון, מנסחה של הכרזת העצמאות האמריקנית. האתר מוקדש לתהליך החקיקה בקונגרס, על שני בתיו - הסנאט ובית הנבחרים. הוא משרטט את נתיבו של כל חוק, משלב ההצעה, דרך הדיונים בוועדות הקונגרס ועד לתהליכי החקיקה ב"רצפת" הקונגרס וקבלת החוק. את האתר מנהלת ומפעילה ספריית הקונגרס בושינגטון והוא מתעדכן בתדירות שמגיעה לפעמים אחדות ביום.

האתר מאפשר לערוך חיפושים בהצעות החוק ובדברי החקיקה של הקונגרס האמריקני. המידע, ביחס לכל אחת מהצעות החוק, מפורט, מדויק ועשיר ביותר: שם מציע החוק (בחירה בשמו מעלה על המסך את שמות שאר הצעות החוק שגיבש), שמות החוק (הן השם המקוצר והן השם הרשמי, הארוך), תאור ההיסטוריה החקיקתית (לרבות תאריכי העברתה של כל הצעה לאיזו מוועדות הקונגרס, באופן שבחירה בשמה של אותה ועדה מגלה מיד באילו מאות חוקים נוספים היא מטפלת), מפתח של נושאים שהחוק מתייחס אליהם (כל נושא כשלעצמו הוא מבוא לשורה ארוכה נוספת של הצעות חוק), תמצית של החוק (יעילה מאד במקום שמדובר בתיקונים טכניים בחוק, שכן התמצית חושפת את מהותם של תיקונים אלה), ולבסוף - הטקסט המלא של החקיקה. בכך לא מסתכם היקף המידע ב-THOMAS הוא כולל את רשומות הקונגרס, המקבילות לדברי הכנסת; דו"חות של ועדות הקונגרס השונות; מסמכים היסטוריים מן השנים 1774-1789 הסבר אודות תהליכי החקיקה וקישורים לאתרי ממשל אמריקנים ועוד. אפשרויות החיפוש באתר רבות ומגוונות. חסרונו היחיד הוא, שיש לבצע את החיפוש בכל מושב של הקונגרס בנפרד (מושב נמשך שנתיים ימים), אולם מנהלי THOMAS מבטיחים שבתוך חודשים אחדים ניתן יהיה לבצע חיפוש אחד בכל מאגר הנתונים שבו.

ביחד עם אתרים הכוללים את חוקי ארצות הברית, כגון ה-INSTITUTE INFORMATION LEGAL של אוניברסיטת קורנל, נמצאת, איפוא, ברשת תמונה שלמה ומלאה של החקיקה בארצות הברית, כשהיא זמינה לכל דורש.

Perkins Coie

[/http://www.perkinscoie.com](http://www.perkinscoie.com)

רשת האינטרנט מעוררת שורה ארוכה של שאלות משפטיות יחודיות: האם יש לבתי המשפט סמכות שיפוט על מפעילי אתר במדינה אחרת, רק משום

כך שניתן להגיע לאתר ממחשב בישראל, באותה קלות שבה ניתן להגיע אליו מן המדינה שבו הוא נמצא? באיזו מידה ניתן לפלוש לפרטיותם של משתמשי מחשב, אגב שוטטותם בעולם הוירטואלי? איזו השפעה יש ל-CYBERSPACE על זכויות היוצרים? מה היחס בין names domain (שמות מיתחם - כתובות האתרים ברשת) לבין סימני מסחר? מהי חוקיותם של הקשרים המוליכים מאתר לאתר? ועוד ועוד. טריטוריה משפטית חדשה הולכת ומתהווה לנגד עיננו וכלליה מתעצבים ומתגבשים מידי יום ביומו.

Coie Perkins הוא אתר המופעל על-ידי משרד בינלאומי לעריכת דין שבסיסו בארצות הברית. בין דפיו הוא כולל רשימת הליכים משפטיים ופסקי דין שניתנו בארה"ב בנושאי האינטרנט - כולל החלטות שטרם התפרסמו, והליכים שנסתיימו בפשרה. זוהי ככל הנראה הרשימה המקיפה מסוגה ברשת והיא מתעדכנת מעת לעת. ביחד עם החלק המוקדש ל-law Internet ב-Journal! Law Extra זהו אחד המקורות הראשונים שמומלץ לסקור, בעת עריכת מחקר משפטי בסוגיות היחודיות לרשת. הערות

* המאמר מבוסס חלקית על מאמרים שפירסם הכותב מאז אוקטובר 1996 במדור "משפט באינטרנט" בעיתון גלובס.

** עו"ד חיים רביה הינו בוגר הפקולטה למשפטים באונ' תל-אביב; חבר לשכת עורכי הדין בישראל מאז 1990. מנהל ומפעיל מאז מרץ 1996 אתר אינטרנט בשם Office Law, Ravia Haim. links Legal /URL: <http://www.law.co.il>

המאמר מובא מתוך חוברת מס' 2, בנושא אינטרנט ומשפט, של כתב העת המשפטי בהוצאת המכללה ללימודי משפט "שערי משפט" בהוד השרון. דיקן: פרופ' מנחם אלון (לשעבר המשנה לנשיא בית המשפט העליון) ראש המכללה: השופטת (בדימוס) שרה פריש.

עורך ראשי: ד"ר יחיאל בהט

עורכי החוברת: עו"ד ד"ר יחיאל בהט וד"ר אברהם טננבוים.

חוברות נוספות בסדרה עוסקות בדיני קניין ובחוק החברות החדש.